

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr 20 ANULU XXI.

Sabiu, in 11/23 Martiu 1873.

tru celelate parti ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si fieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Pasii facuti de romanii din fondulu regiu au avutu pana acum bune efecte. „Albin'a“ din Pest'a ia cu bucuria acti despre activitatea acest'a in senulu natiunei. Asia si „Federatiunea“, ba chiaru si „Gazeta Transilvaniei“ apraba pasiulu si mai are numai unele indoieli, ni se pare, incatu privesce amurulu consecintiei.

Mai departe vedemu ca „Pesti Naplo“ publica punctele statorite de conferintia si le si comentaza cu urmatoarele:

„Romanii din fondulu regescu au tenuity adunarea in privint'a organizarei viitoare a fondului regescu in 13 si 14 l. c. Adunarea a fostu convocata de Dr. Borci'a, sufletulu activistiloru, la carea au luatu parte tote colorile de partida (asia d. e. si Macelariu). E de a se aminti ca singuratece cercuri unguresci au tramisu gratulari telegrafice romaniloru adunati si ca romanii au espresu sperantia ca programulu loru la voru subscrie si ungurii.“

Unu altu diurnalu ungurescu „Kelet“ a inceputu unu cielu de articuli asup'a punctelor publicate (cari dupa o stilizare noua suntu patru si nu trei cum anuciaseramu noi; punctulu primu se deosebese in doue). Asteptamu sa vedemu parerea pana in urma, candu apoi vomu face-o cunoscuta si publiculu nostru.

Mai favorabilu se exprima „Magy. Polg.“ care incuviintieza punctele statorite de comitetu intru tote.

Nu trebuie retacutu si ca „Herm. Ztg.“ si dupa acest'a „P. Ll.“ inca au publicatu punctele amintite celu putienu fara contraobservari.

Numeru „Wochenblatt“ din Sabiu scupa focu si asup'a ministrului, care dice „W.“ se vede ca totu n'a fostu in stare sa faca unu proiectu destulu de reu pentru organizarea Saxoniei, pentru ca romanii au mai avutu inca ce sa strice din trensulu ca sa fia de totu reu.

Este tristu candu o foia ca cea citata, carea sta sub o influentia de barbati asia de eruditi se exprime cu atat'a despretiu catra totu ce nu sustiene nedrepta suprematia privilegiata sasasca. Si inca suntemu numai la proiecte! Dara deca aru veni si fapt'a, si aru ave „W.“ puterea? Pote ca atunci ne aru scoate si pre noi si pre ministri unguresci din tiara.

Schimbările in ministeriulu ung. se opriseru acum mai pre urma la retrogerea ministrului de interne V. Totu si la inlocuirea lui prin contele Szapary. Acest'a si-a inceputu functiunea, ca atare, emitendu o circularia catra tote jurisdictiunile tierei. Ministeriulu inse, spunu unele foi din strainatate, inca totu nu e perfectu destulu, caci dupa acelea in curendu are sa fia revedutu de nou.

Eata ce dice in privint'a acest'a „National Zeitung“ din Berlinu:

„Ministeriulu Slavy are preferint'a fatia cu cele-lalte ministere, ca nu afecteaza, ci si spune intentiunile sele pre fatia. Usulu de pana aci de a pune pre tote lucrurile lacatulu secretului a incetatu, de candu i s'a datu si opusetiunei voia a influentia asup'a proiectelor de legi si de candu tote cestiunile se desbatu de tote partile. Asia vorbescu astadi deputatii „opusetional“, cari dupa pusetiunea loru suntu in stare sa arunce o privire si dupa culisse, ca Slavy, cam obositu de conducerea ministeriului, cauta o persoana corespondentia pentru postulu de ministru presedinte, ca densulu apoi sa se pota retrage la odihn'a de multu dorita. Slavy aru fi si pusu ochii pre ministrulu de comerciu contele Zichy, ceea ce deca s'aru adeveri, aru face o impresiune pre placuta asup'a tuturor cercuriloru politice, pentru ca ministrulu de comerciu trece atatu la deakisti catu si la cei din steng'a de unu omu liberalu si ca guvernatoru in Fiume a datu si probe despre talentulu seu diplomaticu. O astu-feliu de intentiune din partea lui Slavy aru intari numai parerea nostra cea buna despre densulu, ca elu adeca este unu

barbatu liberalu, privitu din ori ce punctu de vedere, carele pre langa sacrificarea aplecariloru sele personali a luatu asup'a-si misiunea cea grea de a impacati ambe partidele mari, si de a se retrage numai dupa ce va fi astatu pre barbatulu corespondentiu carele sa fia in stare a determinati opera fusiunei. Contele Zichy ca presedinte alu ministeriului nu va da de greutati, in ce privesce possibilitatea, la intregirea ministeriului seu cu barbati de ai stengei. Ministrulu de interne Szapary, carele a fostu mai nainte secretariu de statu in ministeriulu de comerciu, aru pote lua portfoiulu lui Zichy. Kerkapoly depa nesuccederea in negociarile din cestiunea baneci s'a facutu imposibile si asia trebuie sa se retraga. Asia s'aru pute ocupati posturile ministriloru de interne si de finantia de catre Colomanu Tisza si Ghyczy. Pre langa tote demintirile oficiose versiunea acest'a despre prefacerea ministeriului, in modulu aretatu, este forte raspandita, mai cu sema in cercuri opusetionalu si contribuie multu la delaturarea diferentieloru si alinarea pasiuniloru de partida.“

Afacerea unei schimbări ministeriali in forma acest'a nu aru fi in sine asia suprindeatorie, pentru ca asia ce-va se intempla in tote staturile. Curiosulu inse lu aflamu intr'aceea si lu afla si „Pester Ll.“, ca o scire de o insemnatate asia mare sa vina dela Berlinu.

Mai mistica ni se pare o alta intemplantare, carea se petrecu in dilele aceste in foile din Prussia si Austro-Ungaria.

In „Köln. Ztg.“ atinge Enricu Sybel misiunea lui Persigny la Berlinu, inainte de lovirea de statu din Francia. Persigny cauta atunci aliantia Prussiei. Curtea din Berlinu inse, dice Sybel, a respinsu decisivu ori-ce aliantia cu Francia. Totu acel'a-si norccu lu avu si cu incercarile facute la ambasadorele austriacu de pre atunci la curtea din Berlinu, dlu de Prokesch.

Acum inse vine altu istoricu, in organulu lui Bismark „Norddeutsche Allg. Ztg.“, si descopere ca dlu de Prokesch, atunci candu a venitu Persigny la Berlinu in misiunea mai susu atinsa, indata ce a astatu despre acest'a, s'a imbiatu cu aliantia austriaca inse Persigny, i-a datu corfa. Apoi mai adauge ca dupa restaurarea imperiului in Francia, Austria aru fi proiectatu aliantia celoru trei imperati ai Austriei, Rusiei si Franciei, contra staturiloru revolutionarie, contra Angliei eretice si contra Prussiei revolutionarie pana in temelii; dara cabinetulu din Vien'a si atunci aru fi capetatu dela Napoleonu corfe.

„Pester Ll.“ se mira acum, si nu fara coventu, nu atatu de descoperirile aceste istorice ca atare, a caroru adeveru seu neadeveru nu este in stare a-lu erui, dara de impregiorarea, ca tocm'a oficiosulu lui Bismark vine la descoperiri de aceste, acum, candu referintiele intre Prussia-Germania si intre Austro-Ungaria suntu bune. Scopulu care se vede din aceste, este de a infatiasa pre Prussia, ca are o politica mai nationale germana si de a face suspecta pre Austria inaintea nemtiloru.

Dupa acest'a espune Ll. pre largu'purtarea Prussiei din anulu 1859 fatia cu Austria, carea culminedia intr'aceea, ca pre candu in Berlinu se tracta despre ajutoriulu Prussiei in resbelulu ce ave sa urmedie in Italia, pre la spatele arhiducelului austriacu, care se afla atunci in Berlinu, s'an datu Austria asigurarile cele mai positive despre neutralitatea Prussiei.

Intr'aceea si Germania exista astadi o intelegere cordiale. Intelegerea acest'a are unu fructu salutaru, tratatulu pentru definitiv'a evacuare a teritoriului francez de trupele prusso-germane. Tratatulu fu subsemnatu in 15 Martiu

n. in Berlinu. Din o nota in carea se publica mentiunatul tratatu se vede ca pana la 1 Mai a. c. a patr'a miliardu va fi refuita si a cincea inca se va esolvi in patru rate in (5 Iunie, 5 Iuliu, 5 Augustu si 5 Septembrie) pana la 5 Septembrie a. c. Evacuarea va urma in modulu urmatoriu: In 1 Iuliu se evacueza despartimentulu Vogesiloru, Ardniloru, Masei si Moselei, precum si Belfortulu si tenuity lui. Evacuarea se face in terminu de patru septamani. Ca garantia pentru esolvirea celoru patru rate remane in manile germaniloru inca Verdunulu cu tenuity lui pana la 5 Septembrie.

Dignatul „la Franco“ are sciri forte imagnitose despre afabilitatea imperatului germanu manifestata cu ocaziunea unei serate la ambasadorulu francez din Berlinu fatia cu reprezentantele Franciei. Imperatulu, se dice acolo mai departe, au staruitu ca tratatulu amintitu mai susu sa se subscrie in aceea si di (in carea a fostu serata).

La epistol'a deschisa a dlui L. Vajda terminata in orulu trecut ni-a sositu dupa incheierea orulu aceluia inca urmatoarea intregire carea aru fi a se incide inainte de pasagiulu din urma:

„Profund'a mea convingere despre tote aceste, nici decatu inse nescari motive vane, me indamna deci a me adresa catra prea stimati d-vostre cu aceea rugare fratiasca, cumca (lasandu afara de privire ca consultatiunea d-vostre este proiectata chiaru din partea neinsemnatei mele persone, si ca inca inainte de ce s'aru fi fostu publicatu intr'eg'a mea epistola, unii dintre d-vostre v'ati espriatu deja incatu-va in contra acelu proiectu) sa nu iguorati cele ce amu scrisu in asta privintia, ci din respectulu nu numai a argumentelor cari in pripa amu potutu produce, dara mai vertosu a momentuositatei scopului de sub intrebarea, sa binevoiti a ve decide pro seu contra recomandatei intruniri, numai dupa o noua serioasa cugetare nepreocupata, si de ore-ce fia-care dintre pr. o. dvostre a potutu ave destule ocaziuni de a cunosce acelu durerosu sentimentu amaru candu celu ce a-ti scrisu a fostu intielesu sinistru, si s'a criticatu pre bas'a unoru sentimente falsu interpretate, intortocate — me rogu ca deca ve-ti bine-voi a lua noliitia in foile respective despre cestiunatu mea epistola deschisa, sa ave-ti bunatate a face acest'a numai dupa ce a-ti celitu totu contienutulu acelei'a cu receruta atentiune.

Cele trei mari batalii din tempulu nostru.

Jurnalulu „Militär-Wochenblatt“ din Berlinu publica in partea sea neoficiala alu ultimului seu numeru unu studiu comparativu celoru trei batalii mai mari din tempurile nostre.

Eata resumatul:

„In Germania si in Austria, sa continue a se asemanati diua de 3 Iulie 1866 cu numele de Königgrätz, ce i revine de dreptu; Sadov'a, unu satu pre mlastinos'a Bistritia, nefindu de catu marturu la ataculu de frontu si partialu ale trupeloru principelui Fredericu Carolu, unu atacu, care, incependu la 8 ore de dimineti'a dura pana pre la trei ore dupa amed, candu armata prussiana, completandu-se, inainte.

„Germania si Francia inse adese-ori nu se potu intelege asup'a numelui, ce este a se da unei batalii; Worth a remasu in Francia Reichsoffen seu Tröschwiler; Spickeren, Forbach; Belle-Alliance, Waterloo etc. etc.

„Dera sa nu ne departamu de la subiectulu nostru. Ca analogii intre tote trei batalii, de care vorbimu, vedemu mai intaiu ca armata inamica a Germaniei seu a Prussiei de trei ori s'a sprignita pre o forteretia.

„Armat'a austriaca forma la Königgrätz mai o jumetate de cielu in giurulu fortului, situatu pre

